

Szczepienia dzieci i młodzieży

- Odporność (odporność na zakażenia) stanowi ważny element obrony organizmu przed chorobami zakaźnymi.
- Po zachorowaniu na daną chorobę często uzyskuje się odporność na całe życie i nie choruje się już więcej na tę samą chorobę.
- Celem szczepienia jest uzyskanie odporności bez konieczności przebycia choroby.

- System immunologiczny dziecka już na etapie życia płodowego jest przygotowany na kontakt z zarazkami, na jakie będzie narażone po urodzeniu.
- Z tego powodu niemowlęta dobrze tolerują szczepienia, również kilka szczepień jednocześnie.
- Szczepionki wykorzystują jedynie niewielką część zdolności immunologicznej dziecka i obciążają system odpornościowy w zdecydowanie mniejszym stopniu niż banalne infekcje jak np. przeziębienie.

- Szczepienia mają nie tylko znaczenie indywidualne (chronią daną osobę przed chorobą zakaźną), ale również spełniają ważną rolę w znaczeniu populacyjnym (szczepienia masowe).
- Poprawiają sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych poprzez zmniejszenie liczby zachorowań na dane choroby oraz zapobieganie epidemiom.
- Niekiedy udaje się wyeliminować lub zbliżyć do eliminacji choroby z kuli ziemskiej, co udało się z ospą prawdziwą.
- Jeżeli rezerwuarem drobnoustroju chorobotwórczego jest człowiek, szczepienia masowe obejmujące > 90% ludzi prowadzą do wytworzenia tzw. odporności "zbiorowiskowej" (populacyjnej, gromadnej).
- Dochodzi do zmniejszenia się zarówno źródła zakażenia, jak i krążenia drobnoustroju.

- Kalendarz szczepień to dokument, który zawiera listę szczepień dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
- Lista uwzględnia szczepienia obowiązkowe oraz szczepienia zalecane (nieobowiązkowe, płatne).
- Powstał w oparciu o Program Szczepień Ochronnych (PSO).

- Kalendarz szczepień dla dzieci zawiera listę szczepionek, które wykonuje się od momentu narodzin do 19 roku życia.
- Kalendarz szczepień dla niemowląt odgrywa niezwykle ważną rolę, ponieważ w tym okresie wykonuje się najwięcej szczepień obowiązkowych.
- Pierwsze z nich przeciwko gruźlicy i wzv typu B wykonuje się już 24 godziny po urodzeniu.
- Następnie w ciągu 7-8 tygodni po urodzeniu dziecka wykonuje się szczepienie przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, Hib i powtarza przeciwko wzv typu B.
- Później, między 3. a 4. miesiącem życia powtórzone zostają niektóre szczepienia i dodatkowo wykonuje się także szczepienie obowiązkowe przeciwko polio.
- Po 6-8 tygodniach od ostatniego szczepienia wykonuje się powtórna próbę przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, Hib i polio.

Szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży

- Pierwszą grupę szczepień ochronnych stanowią szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży. Składają się nań szczepionki przeciw:
 - Gruźlicy (pierwsza dawka podawana jest w pierwszej dobie życia),
 - WZW B (trzy dawki: I w pierwszej dobie życia, II w 2 miesiącu życia, III w 7 miesiącu życia).
 - Błonicy, tężcowi i krztuścowi (szczepionka skojarzona podawana jest w czterech dawkach: I w 2 miesiącu życia, II w 3-4 miesiącu życia, III w 5 miesiącu życia, IV – przypominająca – po ukończeniu przez dziecko 2 roku życia – między 16 a 18 miesiącem życia).

- Haemophilus influenzae typu b (2, 3-4, 5-6 oraz 16-18 miesiąc życia).
- Poliomyelitis (szczepionka przeciw wirusowi polio aplikowana jest w 3-4, 5-6, 16-18 miesiącu życia dziecka oraz gdy ukończy ono 6 rok życia).
- Odrze, śwince i różyczce (pierwsza dawka szczepionki skojarzonej przypada na 13-14 miesiąc życia dziecka, następne dopiero na 10, 11 i 12 rok życia).
- Błonicy i tężcowi (dodatkowe szczepienia przeprowadzane są po ukończeniu 14 i 19 roku życia).

Szczepienia obowiązkowe osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie

- Szczepieniu przeciw WZW B powinny poddać się pracownicy medyczni, a także uczniowie i studenci medycyny, mogący mieć kontakt z zakażonymi osobami, członkowie rodziny i bliscy chorego na wirusowe zapalenie wątroby typu B, dzieci z defektem odporności, osoby zarażone wirusem HIV, osoby chorujące przewlekłe na nerki oraz przygotowujące się do zabiegów wykonywanych w krążeniu pozaustrojowym.

- Na szczepienie przeciw zakażeniu haemophilus influenzae typu b do 2 roku życia skierowane powinny być dzieci niezaszczepione w pierwszych miesiącach życia.

- Szczepionka przeciw zakażeniu *Streptococcus pneumoniae* powinna być zaaplikowana dzieciom do 5 roku życia, które nie domagają w obrębie serca i układu krążenia, ich ośrodkowy układ nerwowy nie pracuje należycie, są zakażone wirusem HIV, mają defekt odporności lub inne schorzenia immunologiczno-hematologiczne, chorują na małopłytkowość idiomatyczną, asplenię, białaczkę lub inny nowotwór. Także tym, u których rozpoznaje się zespół nerczycowy o podłożu genetycznym.
- Szczepieniem powinni zainteresować się też rodzice wcześniaków – dzieci chore na dysplazję oskrzelowo-opłucną powinny być zaszczepione przeciw pneumokokom.

- Szczepienie przeciw błonicy dotyczy osób, które miały styczność z chorym.
- Na ospę wietrzną mogą zaszczepić się dzieci poniżej 12 roku życia z zaburzoną odpornością (np. chore na białaczkę, zakażone wirusem HIV), a także dzieci przebywające w ich otoczeniu, które do tej pory (12 rok życia) nie przebyły ospy wietrznej.
- Dur brzuszny wymaga szczepienia wyłącznie w przypadku epidemii lub indywidualnych wskazań.
- Szczepionka przeciw wściekliźnie powinna być podana przy podejrzeniu zakażenia wirusem wścieklizny.